

VEILEDER TIL EN SIRKULÆR ØKONOMI MED NATUREN I SENTRUM

VEILEDER TIL EN SIRKULÆR ØKONOMI

MED NATUREN I SENTRUM

Et robust og effektivt rammeverk for sirkulærøkonomi vil være helt nødvendig for å nå klimamålene i Parisavtalen og FNs bærekraftsmål som Norge har forpliktet seg til.

Dersom vi skal klare å nå disse målene, er vi avhengige av å ha et økonomisk system som begrenser dagens overforbruk av naturressurser og som kan fungere innenfor planetens tålegrenser.

En sirkulær økonomi er et kretsløp hvor vi utnytter naturressurser og produkter så lenge som mulig, slik at minst mulig ressurser går tapt ut av kretsløpet. Dette gjøres ved at produkter tas vare på så lenge som mulig og repareres og oppgraderes, før de gjenvinnes og brukes i produksjon av andre produkter. På denne måten utnyttes ressursene lengre og mer effektivt, og vi får en mye mer bærekraftig produksjon.

Dette står i sterk kontrast til dagens “bruk og kast”-samfunn, der svært mange produkter lages for å kun bli brukt få ganger – før de så havner på søppeldynga. Den norske økonomien er kun 2,4 prosent sirkulær¹. Til tross for det enorme fokuset plastforsøpling har fått de siste årene gjenvinner vi kun 24 prosent av plasten vår². Vi må bli bedre dersom vi skal kunne redde natur og klima.

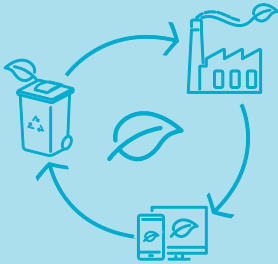
Overgangen til en sirkulær økonomi vil tilby oss løsninger - det er derfor positivt at dagens regjering ønsker at Norge skal være et foregangsland inn i den sirkulære økonomien. Men for å lykkes forutsettes det at politikerne tar i bruk et bredt utvalg av effektive virkemidler og verktøy med formål om at vi skal få en økonomi som er innenfor planetens tålegrenser. For å sikre fremgang vil vi også trenge drivkraft og tydelige signaler fra toppen, god forankring og klart mandat i offentlig forvaltning på tvers av departementer.

Vi i WWF venter i spenning på den første nasjonale strategien til Norge og hva den kan utløse av endring og omstilling, samtidig er vi rastløse på vegne av naturen. Vi oppfordrer derfor alle til å sette strategien ut i handling så fort det lar seg gjøre. Vi krever samtidig at omstillingen ikke stanser med en enkelt strategi, men at den blir fulgt opp av Stortinget.

¹PACE, Circular Norway and Circle Economy (2020). The Circularity Gap Report

²Mepex (2020). Materialstrømmen til plast i Norge - hva vet vi?

For å oppnå dette mener vi i WWF at en strategi for sirkulærøkonomi må:

1. DEKKE HELE DEN SIRKULÆRE ØKONOMIEN

Sirkulærøkonomi er mye mer enn resirkulering og avfallshåndtering. Formålet med sirkulærøkonomi er at alt *forbruk* og *utvinning av naturressurser* skal minimeres – uavhengig av hvorvidt det er til materialbruk, mineralbruk eller energiformål.

Politiske tiltak og strategier må derfor inkludere helheten av den sirkulære økonomien og ethvert produkts livsløp. Fra forbrukersiden, med reduksjon av forbruk, reparasjon, oppgradering og gjenbruk – til tiltak på produksjonssiden, som bærekraftig design og krav til produktlevetid, og til slutt materialgjenvinning.

2. SETTE NATUREN I SENTRUM

Sirkulærøkonomi må gi oss mer natur. Da må strategien undersøke koblingene til naturforvaltning i Norge og globalt og hvordan sirkulærøkonomi kan brukes til å gi permanent reduksjon i ressursforbruk og naturfotavtrykk, i tråd med Norges internasjonale forpliktelser.

3. HENTE UT KLIMAGEVINSTER

Norge kan kutte mellom 6 og 10 millioner tonn Co₂ i Norge og internasjonalt, dersom vi realiserer sirkulære strategier³. Strategien må ta sikte på å utløse sirkulærøkonomiske tiltak i synergi med klimapolitikken.

³SINTEF Industri (2020). Studie av potensialet for lavere klimagassutslipp og omstilling til et lavutslippssamfunn gjennom sirkulærøkonomiske strategier

4. GI OSS DET VI TRENGER TIL DET GRØNNE SKIFTET

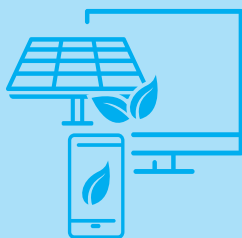
Det vil være et stort behov for metaller til det grønne skiftet, særlig kobolt. Strategien må satse på gjenbruk, gjenvinning og teknologiske nyvinninger som minsker metallbehovet, i tillegg til å redusere forbruket.

Dette vil muliggjøre det grønne skiftet uten at vi trenger å ofre mer natur til gruvedrift, eksempelvis i sårbare dyphavsområder hvor slike mineraler finnes.

5. SETTE AMBISJØSE OG TYDELIGE MÅLSETNINGER

En sirkulær strategi må inneholde konkrete målsetninger og målbare indikatorer for måloppnåelse. For å sikre at den gir reelle resultater for natur og klima, må disse inkludere målsetninger for å redusere materialfotavtrykket til økonomien (på landsbasis og per capita, i tråd med SDG 12.2), samt forbruksjustert klimaregnskap. Dette må videre rapporteres på og følges opp.

6. BRUKE VIRKEMIDDELAPPARATET TIL Å SKAPE NYE MARKEDER

Det må utvikles nye teknologier og løsninger som sikrer at vi lykkes med det sirkulære skiftet. For å få til dette må man ta i bruk virkemidler som tilbys av Enova, Innovasjon Norge og Forskningsrådet, samt stille sirkulære krav til offentlige innkjøp.

7. TILRETTELEGGJE FOR BÆREKRAFTIG FORBRUK

Det holder ikke med resirkulering dersom forbruket fortsetter å øke. Derfor er det behov for målrettede tiltak som hjelper bedrifter og folk flest å nå et bærekraftig forbruk. Dette kan være nye standarder for produktlevetid, produkters reparerbarhet, og nye eierskaps- og forretningsmodeller, for eksempel nye delingsløsninger.

8. GJØRE DET SIRKULÆRE LØNNSOMT

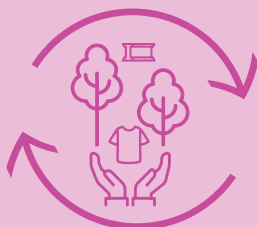
For å få flere til å samle inn og ta i bruk brukte og resirkulerte ressurser, må det lønne seg. Vi trenger derfor et avgiftssystem som gjør det billigere å velge resirkulerte og sirkulære materialer og produkter enn å ta i bruk nye, ubrukte materialer og produkter. Dette kan for eksempel oppnås ved å innføre miljøavgifter på problematiske materialer.

9. HINDRE AT RESSURSER BLIR TIL AVFALL

Et sentralt punkt i en sirkulærøkonomi er å holde ressurser i omløp. Strategien må derfor inneholde løsninger som sørger for at ingen ressurser forsvinner ut av kretsløpet og ender opp som naturskadelig avfall. En andel energigjenvinning kan tillates i den sirkulære økonomien, men deponi og forsøpling er ikke en del av dette.

Et tiltak som er bevist å ha effekt er utvidet produsentansvar, hvor de som produserer et produkt også får ansvar for produktene idet de blir til avfall.

10. BRUKE TRYGGE OG BÆREKRAFTIGE MATERIALER

Det må settes strenge krav til bærekraft og kvalitet for ressursene som benyttes i produksjon av varer. Slik unngår man å videreføre stoffer som er giftige for natur, dyreliv og mennesker i det sirkulærøkonomiske kretsløpet.

**WWF JOBBER FOR Å STANSE
NATURØDELEGGELSER OG SKAPE
EN FRAMTID DER MENNESKER
LEVER I HARMONI MED
NATUREN**

WWF jobber for å stanse naturødeleggelse og skape en framtid der mennesker lever i harmoni med naturen.

sammen for naturen wwf.no

WWF Verdens naturfond, organisasjonsnr 952330071MVA og registrert i Norge med reg.nos. © 1989 pandasymbolet og ® "WWF" registrert varemerke av Stiftelsen WWF Verdens Naturfond (World Wide Fund for Nature), WWF-Norge, Postboks 6784 St Olavs plass, 0130 Oslo, tlf: 22 03 65 00, epost: wwf@wwf.no, www.wwf.no